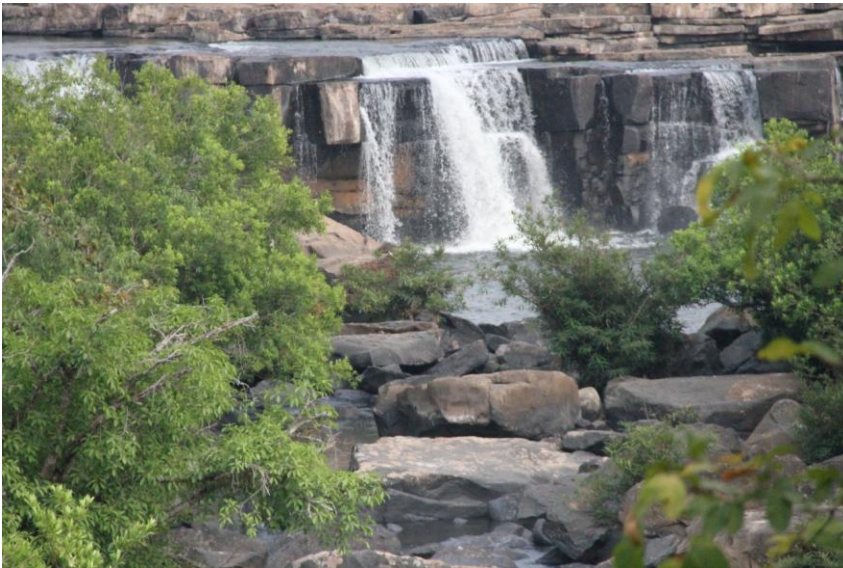

Khaokrayang Plantation Management Summary

บทสรุปการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน สวนป่าเขากระยาง องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

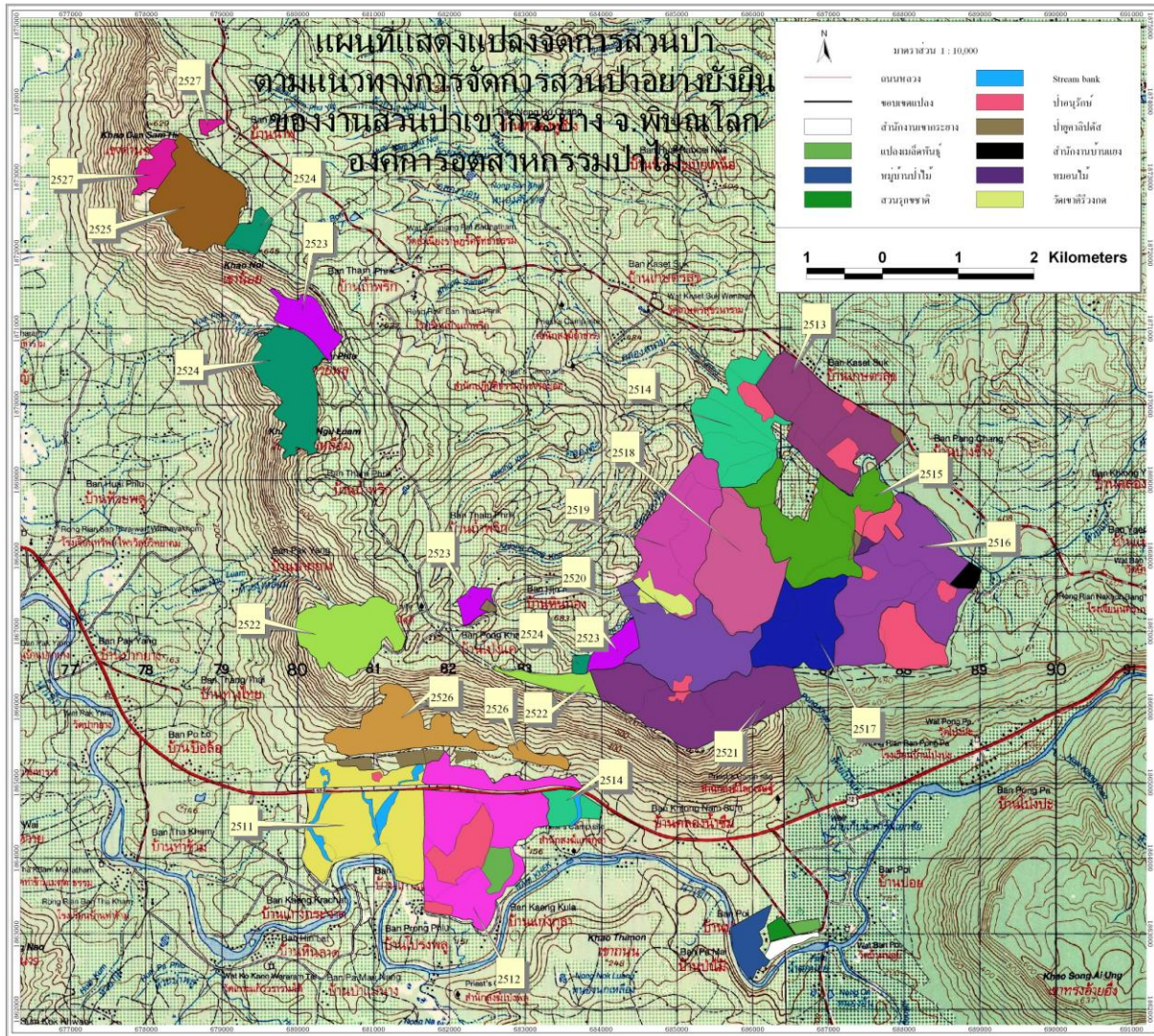
สวนป่าเขากระยาง องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตพิษณุโลก

สวนป่าเขากระยาง สังกัด
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขต
พิษณุโลก องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้
ภาคเหนือล่าง องค์การอุตสาหกรรมป่า
ไม้ เป็นสวนป่าโครงการ 1 ปฏิบัติตาม
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ดำเนินการด้วยเงินลงทุนของ
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ โดยทำ
การปลูกสร้างสวนป่าในเขตป่าสงวน

แห่งชาติป่าเขากระยาง และป่าแม่น้ำเข็ก เริ่มปลูกสร้างสวนป่าไม้สัก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 ถึงปี พ.ศ. 2527 มีพื้นที่รวม 15,125 ไร่ ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวได้ขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าตาม พ.ร.บ. สวนป่า พ.ศ. 2535 ในท้องที่ อ.วังทอง 5,154 ไร่ และ อ.นครไทย 9,971 ไร่

สำนักงานสวนป่าเขากระยาง ตั้งอยู่ในพิกัดจากดาวเทียมระบบ UTM (indian 1975) 47 Q E 0686566 N 1862927 ที่ตั้ง สำนักงานสวนป่าเขากระยาง เลขที่ 99/2 หมู่ที่ 1 ตำบลแก่งโสภา อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก อยู่ห่างจังหวัดประมาณ 60 กิโลเมตร พื้นที่สวนป่าฯ ตั้งอยู่ในเขต ตำบลบ้านแยง อำเภอนครไทย และ ตำบลแก่งโสภา อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

แผนที่แสดงพื้นที่การดำเนินงานของงานสวนป่าเขากระยาง

ระบบการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

(Sustainable Forest Plantation Management System)

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) เป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีนโยบายมุ่งเน้นให้สวนป่าในสังกัดมุ่งปฏิบัติการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน เพื่อก้าวสู่ระบบการจัดการสวนป่าที่เป็นสากลโดยการปลูกสร้างสวนป่า คัดครองรักษาบูรณะป่าไม้เพื่อประโยชน์แก่การป่าไม้ โดยได้กำหนดพันธกิจด้านธุรกิจ ประกอบด้วย การพัฒนาที่ดินสวนป่า โดยอนุรักษ์และพัฒนาให้เป็นสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นรากฐานการผลิตไม้และบริการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจสู่ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่นอย่างครบวงจร เพื่อตอบสนองความต้องการใช้ไม้ของประเทศอย่างพอเพียงและยั่งยืน ส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจอุตสาหกรรมไม้

เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและธุรกิจบริการที่มีป่าไม้เป็นพื้นฐานให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐาน มีการจัดการด้านการตลาดอย่างครบวงจร พัฒนาระบบและสร้างกลไกการตลาดไม้เศรษฐกิจอย่างเป็นธรรม เพื่อให้การปลูกไม้เศรษฐกิจได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าและยั่งยืน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมและพัฒนาสังคม ชุมชนท้องถิ่นโดยใช้สวนป่าเป็นฐานในการดำเนินงานช่วยเหลือสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่เกษตรกรรอบเขตสวนป่าตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนมีส่วนร่วม

การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนประกอบด้วยความยั่งยืน 3 ประการ

- ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
- ความยั่งยืนด้านสังคม
- ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ

วัตถุประสงค์ในการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

- รักษาสภาพสิ่งแวดล้อมในสวนป่า
- ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่อนุรักษ์ของสวนป่า
- ฟื้นฟูสภาพธรรมชาติในสวนป่า
- อนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยของพืช และสัตว์หายากที่ถูกคุกคามและใกล้สูญพันธุ์
- ส่งเสริมสภาพด้านสังคม คุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชน ท้องถิ่น
- สนับสนุนประสิทธิภาพของการใช้ประโยชน์สูงสุดของผลผลิตไม้จากสวนป่า

อัตรากำลังการบริหารจัดการงานสวนป่าเขากระยาง

การดำเนินงานการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนของงานสวนป่าเขากระยาง

1. ด้านเศรษฐกิจ

- พื้นที่ให้ผลผลิตทั้งหมด 6,650 ไร่
- ความเพิ่มพูนเฉลี่ย (AYI) 0.42 ลบ.ม./ไร่/ปี
- ความเพิ่มพูนทั้งปีของสวนป่าฯ 2.793 ลบ.ม./ไร่/ปี

* ข้อมูลดังกล่าว ได้จากการสำรวจปริมาณกำลังผลิตของสวนป่าเขากระยาง ประจำปี 2555-2556

การทำไม้ประจำปี 2558

- แปลง 2522 เนื้อที่ 1,037.63 ไร่ ปริมาตร 600 ลบ.ม.

รวมทั้งหมด 600 ลบ.ม.

* การทำไม้ของสวนป่าเขากระยางไม่เกินปริมาณความเพิ่มพูนทั้งปี เพื่อให้เกิดการฟื้นตัวของป่า และทำการปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ 2 หลังการทำไม้เสร็จ

แผนการทำไม้ของงานสวนป่าเขากระยาง

ปีที่ดำเนินการ	แปลงปี	เนื้อที่ (ไร่)	ปริมาตร (ลบ.ม.)	วิธีการตัดสาง
2558	2522	1,037.63	600	Selection thinning
2559	2511/44	410	800	Low thinning
	2523	150	300	Selection thinning
	2524	35	100	Selection thinning
2560	2511/44	418	800	Low thinning
2561	2511/44	216	400	Low thinning
	2512/45	258	400	Low thinning

การปลูกสร้างสวนป่า ประจำปี 2558

- สวนป่าเขากระยาง ดำเนินการปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ 2 แปลงปี 2521/2558 เนื้อที่ 400 ไร่

พร้อมทั้งบำรุงดูแลตามแผนการดำเนินงานจัดการสวนป่าไม้สักแปลงปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ 2

- ดำเนินการบำรุงดูแลสวนป่าไม้สัก และป้องกันการลักลอบขโมยไม้ในพื้นที่สวนป่า

การดำเนินงานปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ 2 ของงานสวนป่าเขากระยาง

ลำดับ	ปีที่ปลูกเสริม รอบตัดพื้นที่ 2	แปลงปี ปลูกสร้าง	พื้นที่ปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ 2
1	2544	2511	624
2	2545	2512	807
3	2546	2513	443
4	2546,47	2514	505
5	2547,48	2515	470
6	2552,54	2516	1,083
7	2555,56	2517	450
8	2553,54	2518	550
9	2550,51	2519	833
10	2551,52	2520	555
11	2557,58	2521	620

2. ด้านสิ่งแวดล้อม

พื้นที่สวนป่าเขากระยาง มีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขา สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 200 - 700 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง สภาพป่าทั่วไปเป็นป่าเบญจพรรณแล้งและเต็งรัง มีพรรณไม้ตามธรรมชาติที่สำคัญได้แก่ สัก แดง ประดู่ป่า เต็ง ยางพลา ฯลฯ ทรัพยากรสัตว์ป่าที่พบ แบ่งประเภทได้ ดังต่อไปนี้ 1. สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ได้แก่ หมูท้องขาว กระรอก กระแต 2. สัตว์เลื้อยคลาน ได้แก่ ตะกวด เต่าเหลือง และงูชนิดต่างๆ 3. สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ ได้แก่ กบนา เขียดจิก คางคกบ้าน 4. นก ได้แก่ ไก่ป่า นกกางเขนดง นกแซงแซว นกปรอท นกกระปูด และนกเขา เป็นต้น

สวนป่าฯ ได้กำหนดพื้นที่อนุรักษ์รวมกันทั้งสิ้น 1,694.84 ไร่ คิดเป็น 11.21 % ของเนื้อที่สวนป่าทั้งหมด (15,125 ไร่) โดยแบ่งพื้นที่อนุรักษ์ ออกเป็นแต่ละประเภท ดังนี้

1. พื้นที่สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank)
2. พื้นที่แนวกันชน (Buffer Zone)
3. พื้นที่ป่ากึ่งธรรมชาติ
4. พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV)

ผลการตรวจสอบสถานภาพ (Status) ของพรรณพืชที่สำรวจพบไม่พบชนิดพรรณพืช และสัตว์ป่าที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มสถานภาพที่ถูคุกคาม (threatened status) ตามการจัดของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ONEP, 2006) และ IUCN (2010) ตามผลการสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่สวนป่าเขากระยาง (สำรวจโดยคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2558)

พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV)

หมายถึงคุณค่าของสิ่งมีชีวิต คุณค่าด้านนิเวศวิทยา คุณค่าด้านวัฒนธรรมและสังคม ที่ได้รับการพิจารณาว่ามีความโดดเด่นสำคัญมาก ทั้งในระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาคหรือในระดับโลก ซึ่งคุณค่าเพื่อการอนุรักษ์อย่างสูงนี้ จำเป็นอย่างยิ่งต้องได้รับการคุ้มครอง รวมถึงต้องสร้างมาตรการหรือแผนเพื่อการจัดการและติดตามเพื่อให้แน่ใจสิ่งที่ได้รับการพิจารณาให้อยู่ในสถานภาพ HCV นั้นยังคงอยู่หรือได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น

จากการสำรวจ และลงความเห็นกับชุมชนในการกำหนดพื้นที่ HCV ในพื้นที่สวนป่าเขากระยาง ได้แบ่งพื้นที่ HCV แต่ละประเภทความสำคัญ ดังนี้

1. HCV 1.3 Endemic species: วานค้ำควาดำ
2. HCV 3 Endangered ecosystem: จันผา, ตงผักกูด
3. HCV 5 Basic need of local communities: แหล่งน้ำซับแปลงปี 2517 , 2519
4. HCV 6 Cultural identity of local communities: วัดถ้ำสมบัติ, ศาลเจ้าพ่อเสือ

การจัดการและการตรวจติดตาม งานสวนป่าเขากระยางได้จัดชุดสำรวจ และดูแลพื้นที่ HCV โดยการบันทึกลงในแบบบันทึกตรวจติดตามพื้นที่ HCV เมื่อพบความเสียหาย หรือมีแนวโน้มที่จะเกิดความเสียหายต่อพื้นที่ เพื่อนำไปสู่แนวทางการป้องกันและแก้ไขต่อไป

ผลการตรวจติดตาม จากการสำรวจตรวจติดตามไม่พบความเสียหาย และผลกระทบจากการประกอบกิจกรรมของทางงานสวนป่าเขากระยาง และจากปัจจัยภายนอก ต่อพื้นที่ HCV แต่อย่างใด

การสำรวจผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม(SITE INSPECTION) ก่อนการทำไม้

จากการสำรวจพื้นที่ด้วยเครื่องมือแบบการสำรวจ Site Inspection ก่อนการทำไม้ของแปลงทำไม้สวนป่าเขากระยาง ไม่พบพืชพรรณ และสัตว์ที่หายาก ใกล้สูญพันธุ์ รวมทั้งพื้นที่ HCV บริเวณพื้นที่แปลงทำไม้ และทางงานสวนป่าเขากระยาง ได้กำหนดแนวทางการจัดการเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิบัติตามแนวทาง ดังนี้

1. กำหนดแนวกันชน (Buffer Zone) หรือไม้ใกล้ทางตรวจการ
2. ละเว้นการทำไม้บริเวณพื้นที่สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank)
3. สร้างฝายดักตะกอน และชะลอความชุ่มชื้น บริเวณลำห้วยที่อยู่ในพื้นที่ทำไม้ รวมทั้งบริเวณใกล้พื้นที่ทำไม้
4. ปลุกหญ้าแฝกบริเวณที่เสี่ยงต่อการพังทลายของดิน
5. งดเว้นการตัดถนนป่าไม้ใหม่ รวมทั้งระมัดระวังเมื่อจำเป็นต้องสร้างถนนป่าไม้

3. ด้านสังคม

ชุมชนรอบพื้นที่สวนป่าเขากระยาง ประกอบด้วย 2 ตำบล คือ ตำบลแก่งโสภา อำเภอวังทอง ซึ่งเป็นที่ตั้งของสำนักงานสวนป่าเขากระยาง และหมู่บ้านสวนป่า และอีกพื้นที่คือตำบลบ้านแยง อำเภอนครไทย ปัจจุบันมีหมอนไม้ชั่วคราวบริเวณ แปลงปี 2516

* จากการสำรวจ สอบถามผู้นำชุมชนรอบสวนป่าเขากระยาง ไม่พบว่ามีชุมชนพื้นเมือง หรือชนเผ่าใดๆ ที่เคยอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่สวนป่าเขากระยาง และพื้นที่รอบสวนป่าเขากระยาง

นโยบายของสวนป่าเขากระยางด้านสังคม

- พิจารณาจ้างแรงงานจากชุมชนท้องถิ่นใกล้ๆสวนป่าเป็นอันดับแรกและกำหนดค่าจ้างแรงงาน ด้วยความเป็นธรรม
- มีการฝึกอบรมให้ความรู้พนักงานสวนป่าและคนงาน
- ส่งเสริมอุปกรณ์และเครื่องมือด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน
- ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพให้กับคนงาน
- สนับสนุนด้านการศึกษาและศาสนา
- กำหนดไม้สักของสวนป่าประมาณ 30% ให้กับชุมชนท้องถิ่นและหมู่บ้านป่าไม้
- สร้างโครงการความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น
- ส่งเสริมด้านอุตสาหกรรมไม้ต่อเนื่อง
- มีระบบแก้ไขข้อขัดแย้งกับชุมชนท้องถิ่น
- มีพนักงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่น
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสวนป่า

ภาพการร่วมกิจกรรมทางสังคม กับชุมชนรอบพื้นที่สวนป่า

- ร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ซักซ้อมแผนการเฝ้าระวังภัยพิบัติ

- สร้างฝายดักตะกอนและชะลอความชุ่มชื้น ร่วมกับคณะครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านแยง

- ถวายเทียน เนื่องในวันเข้าพรรษา

- การจัดอบรมเทคนิคการใช้เลื่อยยนต์ และการล้อมไม้ ให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

- จัดการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

แผนการจัดการสวนป่า ระยะยาว 5 ปี

ลำดับ	รายละเอียด	2557	2558	2559	2560	2561
1.	ด้านเศรษฐกิจ - แผนการทำไม้(ลบ.ม.) - แผนการปลูกเสริมฯ (ไร่)	900 320	600 400	1200 190	800 -	800 -
2.	ด้านสังคม - กรมธรรม์อุบัติเหตุ (ปีละ) - ตกพบกับชุมชน(ครั้ง) - มวลชนสัมพันธ์(ครั้ง) - การจ้างแรงงาน (%) - การอบรม (ครั้ง)	1 1 6 100 2	1 1 6 100 2	1 1 6 100 2	1 1 6 100 2	1 1 6 100 2
3.	ด้านสิ่งแวดล้อม - พื้นที่ HCV - พื้นที่อนุรักษ์ (ไร่) - ต้นไม้อนุรักษ์ (ต้น) - สถานีวัดการพังทลายของดิน(ครั้ง)	6 1,648 6 3	6 1,648 6 3	6 1,648 6 3	6 1,648 6 3	6 1,648 6 3

ผลการดำเนินงานของสวนป่า ที่ผ่านมา

สวนป่าเขากระยาง มีการดำเนินงานได้ตามแผนการจัดการที่ได้กำหนดไว้ ทุกประการ ทำให้มีความยั่งยืน และสรุปผลการดำเนินงานในปี 2557 ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ ผลการทำไม้แปลง 2521 ปริมาตร 815.99 ลบ.ม. มีการจำหน่ายไม้ให้กับราษฎร ประชาชนทั่วไป ได้ใช้ไม้ที่ถูกต้องตามกฎหมาย สร้างรายได้ให้กับ สวนป่าเขากระยาง เป็นเงิน 8,498,704.17 บาท มีค่าใช้จ่ายในการลงทุน และใช้ในการดำเนินงาน เป็นเงิน 5,855,674 .- บาท
2. ด้านสิ่งแวดล้อม สวนป่าเขากระยาง ดำเนินการจัดทำกิจกรรมตามแผนการจัดการ ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทั้งสิ้น 10 กิจกรรม เช่น กิจกรรม สร้างฝายชะลอน้ำ การป้องกันไฟฟ้า การปลูกไม้ป่า ไม้ผลเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่สวนป่า และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในการตรวจตราป้องกันรักษาพื้นที่ HCV และพื้นที่ของสวนป่าจำนวน 15,125 ไร่ เป็นต้น มีค่าใช้จ่าย ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นเงินประมาณ 40,000 บาท
3. ด้านสังคม สวนป่าเขากระยาง ได้มีกิจกรรมที่ บริการด้านสังคม เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนในท้องถิ่น และหน่วยงานต่างๆในท้องถิ่น การทำประกันชีวิตกลุ่ม เป็นต้น การจ่ายเป็นค่าจ้างแรงงานชุมชนรอบสวนป่าให้มีงานและมีรายได้ โดยสรุป ค่าใช้จ่าย ที่ใช้ด้านสังคม เป็นเงินประมาณ 5,200,000 บาท ในการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน ทั้งสามด้าน โดยสรุป มีความสำเร็จ และยั่งยืน ตามที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ทุกประการ

วิสัยทัศน์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

“เป็นผู้นำการจัดการสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมไม้สู่สากล”

ติดต่อ : สำนักงานสวนป่าเขากระยาง เลขที่ 99/2 หมู่ 1 ต.แก่งโสภา อ.วังทอง จ.พิษณุโลก 65220

โทร.081-6044207 E.mail – kky_plantation@hotmail.co.th

สามารถเสนอแนะข้อคิดเห็น ตามกล่องรับข้อความของงานสวนป่าเขากระยางบริเวณสำนักงานสวนป่าเขากระยาง

